

Na Bukovoj Kosi kod Prijedora mogao bi da nikne **rudnik mrkog uglja**. Iako koncesija još nije dodeljena, investitor meštanima nudi masne naknade za zemlju. Ali, neki su rešeni da pruže otpor.

„Mi nećemo ćutati, digli smo sve na noge. Dolaze, nude nam novac za zemljište. Cena se kreće i do osam maraka po kvadratu“, kaže **Slobodan Vujičić**, čija se porodična kuća nalazi tamo gde će se možda uskoro kopati ugalj. Kakva je, kaže, svrha od novca, kad će nakon toga ostati samo garež i prašina.

Meštani niza potkozarskih sela kod Prijedora strahuju za živote i imovinu ukoliko ispitivanje trideset hektara terena, za šta postoji zeleno svetlo vlasti u Republici Srpskoj, dovede do otvaranje rudnika.

„Meni je žao što narod ne možeš edukovati o potencijalnim opasnostima. Samo im se cifre vrte u glavi, a pitanje je da li je to vredno svega, terena i prirode“, priča Vujičić dok nam pokazuje prostor koji bi trebao da obuhvati rudnik, ukoliko istraživanja budu išla na ruku investitoru.

A po svemu sudeći da hoće, s obzirom da se prema dostupnoj dokumentaciji iz osamdesetih godina radi o prostoru koje ima i do **dva miliona tona uglja**.

Tako se lokalno stanovništvo na magistralnom putu Prijedor-Knežica, suočilo sa problemom starim preko stotinu godina, kada je na ovom lokalitetu neposredno nakon pada Austrougarske otvoren rudnik, ali i brzo zatvoren.

Vlada RS dodelila je sredinom januara koncesiju za početak istraživanja kompaniji „Drvo-export“ iz Teslića. U toku su istraživanja, ali i, kako meštani, tvrde pritisak na lokalno stanovništvo, kako bi se došlo u posed što većeg broja parcela na toj lokaciji.

„Verovatno su došli do tih podataka jer je nemoguće da neko samo tako uđe u celu ovu priču, kupujući zemljište, a da tu nema ništa“, objašnjava Vujičić, čija je parcela u samom središtu plana koji su dobili na uvid.

Bušotine otrovnih gasova

Tvrđi da većina stanovništva ne želi da proda imovinu, strahujući od klizišta i uništavanja prirode, s obzirom da je kompletno područje nekada bilo rudnik, koji je zatvoren pre više od sto godina upravo zbog bezbednosti.

„Ja se sećam kao dijete, na mojoj parceli je bušeno i osamdesetih godina pa se zapale ta isparenja sumpora i ne znam ni ja čega još, gori dva dana. Ljudi nemaju sliku kako će taj rudnik izgledati, da će to biti pedeset metara dubine i da će njegova kuća odozgo gledati i da će se urušiti“, kaže Miroslav Curić, jedan od meštana i predsednik lokalne mesne zajednice.

Magistralni put je poslednjih decenija nekoliko puta rekonstruisan upravo zbog klizišta, a na

Bukovoj Kosi saobraćaj je neretko mesecima bio gotovo u prekidu tokom sanacije. I sada se meštani pitaju koliko još imaju vremena dok prirodna oaza ne postane kop.

„Imam 23 dunuma, meni su nudili 150 hiljada maraka. Neću da prodam. Ovo je jedini način da se borimo i da odbranimo svoja ognjišta, naše obradive površine i stanovništvo. Da se više ne iseljava narod odavde“, priča Curić, navodeći da je i lokalna vlast uključena u celu priču.

Iz opštine Prijedor kojoj pripada ova regija, navode da je sve urađeno u skladu sa zakonom kada su dali saglasnost za početak istraživanja i da se ništa neće raditi mimo interesa građana.

Investitor: Pratimo sve procedure

„Sve je po zakonu“, poručuje za DW i investitor, potvrđujući da je procedura pokrenuta pred resornim ministarstvom za istraživanje ležišta uglja na lokalitetu Bukova Kosa kod Prijedora. „Zahtev smo podneli upravo na bazi istraživanja koja su sprovedena sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog veka, a koja indiciraju plitka ležišta mrkog uglja, koja u postojećoj tržišnoj konstelaciji cena energenata mogu imati svoju ekonomsku vrednost“, navode iz „Drvo - exporta“, firme iz Teslića.

Pre eventualnog početka radova odnosno dobijanja koncesije, investitor mora da obezbedi ekološku dozvolu, kao i elaborat i rudarski projekat. Tokom tog postupka znaće se stanje na terenu i stepen uticaja na životnu sredinu.

Investitor poručuje da eventualni problemi ne mogu imati posledice od kojih strahuju meštani ovog kraja pošto se radi o takozvanom plitkom ležištu. Spremni su, dodaju, da pruže i dodatne garancije meštanima.

O novcima koje nude za otkup zemlje ne žele da pričaju, ali navode: „Tačno je da je veći broj vlasnika parcela prihvatio ponude i trenutno je u toku priprema za formalno zaključivanje tog pravnog posla.“

Istočni krak

Meštani poručuju da će biti kasno ukoliko dođe do koncesije za eksploataciju i pozivaju nadležne da reaguju. Iz Ministarstva energetike i rudarstva RS potvrdili su da će tek nakon detaljnih geoloških istraživanja odlučiti hoće li na Bukovoj Kosi graditi rudnik mrkog uglja. Od izvora bliskih vlasti u RS saznajemo da postoji svojevrsni dogovor za „izvoz uglja u neograničenim količinama u Srbiju“.

To pokazuje i primer rudnika Gornji Kamengrad kod Sanskog Mosta, kao i rudnika Medna kod Mrkonjić Grada, odakle na desetine kamiona svakodnevno izvoze ugalj za Srbiju.

To potvrđuju i u Centru za životnu sredinu odakle pitaju, zašto se u tom slučaju ne donese strategija o prioritetima i eksploataciji uglja, a ne da se potencira prazna priča o obnovljivim

izvorima energije.

„Vidimo sada da pomama za rudnim bogatstvima ne zaobilazi ni regiju Prijedora. Onda treba staviti po strani celu priču o obnovljivim izvorima energije, a ne da se koristi kao paravan za još veću eksploataciju uglja i uništavanje životne sredine“, kaže Dragan Ostić, asistent na programu Energija i klimatske promene u Centru za životnu sredinu Banjaluka.

Tužba za zvaničnu Banjaluku

Centar za životnu sredinu tužio je Vladu RS i traži odlaganje izvršenja odluke kako bi se pokušalo sprečiti nastajanje štete po [životnu sredinu](#) i imovinu građana. Upozoravaju da još ima vremena jer do sada nije zaključen ugovor o koncesiji, niti je vlada preuzela obaveze prema koncesionaru.

Dok se čeka konačna odluka i pravni rasplet situacije za koju se ne zna da li će odložiti dalji postupak, meštanima ne preostaje, kažu, ništa drugo nego da se i dalje bore.

Poručuju da neće odustati, a jedan od najglasnijih je **Miroslav Stakić**, lokalni bagerista sa diplomom akademskog slikara. Kaže da ne postoji novac za koji bi prodao imovinu, te da im ne treba „potkozarski [Rio Tinto](#)“.

„Volim šumu i planinu, neću ugalj i prašinu“, prenosi Stakić kroz slogan poruku, uz obećanje da neće odustati od borbe.

Izvor: DW